

Tanterv a
VALLÁS
tantárgy részére

V.-VIII. osztályok
REFORMÁTUS FELEKEZET

Általános bemutatás

A *református vallás* tanterv az általános iskola V-VIII osztályosainak tantervi ajánlata. A tantárgyat, a 3590/05.04.2016-os miniszteri rendelettel hagyták jóvá: *Kerettanterv az általános iskola V-VIII osztályainak*, amely az *Ember és társadalom* műveltségi területen belül, egy tanév során, heti egy órát biztosít a tantárgy számára.

A Vallás tantárgy tantervének kidolgozása egy új kompetencia-központú curriculáris tervezési modell szerint történt. Felépítése hozzájárul az általános iskolás diák képzési profiljának kialakításához, meghatározza a diákkal szembeni elvárásokat az általános iskola végén az 1/2011-es Nemzeti Oktatási Törvény alapján, figyelembe véve az utólagos kiegészítéseket, fejlesztési követelményeket.

A vallás tanterv felépítése a következő elemeket tartalmazza:

- Alapkompetenciák (általános kompetenciák)
- Specifikus kompetenciák és tanulási tevékenységek
- Tanulási tartalmak
- Módszertani javaslatok

A kompetenciák strukturált ismeret-, készség- és attitűd egységek, melyeket a tanulás útján lehet fejleszteni, s amelyek lehetővé teszik egy szakterületen belül megnyilvánuló különböző helyzetek általános vagy specifikus problémáinak a megoldását.

Alapkompetenciák a tanulónak – az általános iskola idején – a vallásórákon szerzett ismereteit célozzák meg. Ez direkt módon hozzájárul a tanuló képzési profiljának kialakításához, megfelelően tükrözi a vallásos nevelés sajátosságát és egy felsőbb képzési szakasza az alsó tagozaton kialakított kompetenciáknak.

A **specifikus kompetenciák** az általános kompetenciákból származnak, ezek elsajátításának szakaszait képviselik és egy tanítási év alatt alakíthatóak ki. A tanuló fejlettségi szintjének megfelelőek, szerepük van a teljesítmény mérésében és keretet biztosítanak a tanulási tevékenység további tervezésére.

A specifikus kompetenciák kialakításához a tanterv, tájékoztatási céllal, különböző **tanulási tevékenységeket** ajánl azért, hogy irányítsa a tanárok által kifejtett tanítási stratégiákat. Ezek hasznosítják a formális, nonformális és informális tanulást és a tanuló, nem a tanár, tevékenységét veszik célba azért, hogy a tanuló aktívan vegyen részt a saját tanulási tevékenységében. A tanárnak jogában áll módosítani, kiegészíteni vagy helyettesíteni a tanulási tevékenységeket.

Tanulási tartalmak az ismereteknek egy olyan leltárát képezik, amely szükséges a tanulónak ahhoz, hogy a specifikus kompetenciákat megszerezze, s amely az oktatási és nevelői cél elérése érdekében fontos tanítási forráskönyv. Osztályszinten a tantervek három területen kifejtett tantervi javaslatokat képeznek: a kerestyén tanítás terén, a gyakorlati kerestyén erkölcs terén, illetve a közösségi életre vonatkozóan. A tartalmak elősegítik a specifikus kompetenciák alakítását, valamint a tanulási helyzetek kreatív, rugalmas felépítését a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően.

Módszertani javaslatok biztosítják a tanterv új elemeinek tisztázását, tanulási stratégiákat tartalmaznak, amelyek a tanítási tevékenység tervezésének támpontjai, ugyanakkor magukba foglalják a folyamatos értékelés elemeit is. Ugyanakkor a módszertani javaslatok utalnak sokféle tanulási környezetre és a tanulási tevékenység egyénített módzataira (utalva a különleges tanulási igényekre, különböző közösségek jellegzetességeire, alkalmazva a speciális tanulási szükségletekre stb.)

Jelen tanterv arra törekszik, hogy a vallás tanításának egy összefüggő keretet biztosíthasson azon felekezetek számára, amelyek saját vallásukat taníthatják Romániában, valamennyi felekezetre vonatkozóan egy sor *közös elemet* tartalmaz: alapkompetenciák jegyzékét, specifikus kompetenciák egy részét, példákat tanítási tevékenységekre, általános módszertani javaslatokat stb. A specifikus kompetenciák jegyzékét és a tanítási tartalmakat a felekezetek maguk dolgozzák ki, mely lehetővé teszi számukra a lényeges és sajátos témák érintését.

Általános kompetenciák

- 1. A vallás sajátos fogalmainak használata, összhangban a hit különböző megnyilvánulásaival**
- 2. A vallásos értékekkel egyező erkölcsös viselkedés megnyilvánulása a személyes és a közösségi életben**
- 3. A mindennapi élet tapasztalatainak és a vallásos élet alapelveinek összehangolása, az identitás és a vallási pluralizmus tiszteletben tartásával**

V. OSZTÁLY

Specifikus kompetenciák és példák tanulási tevékenységekre

1. A vallás sajátos fogalmainak használata, összhangban a hit különböző megnyilvánulásaival

V. osztály

1.1. Saját vallása karakterisztikus jellemvonásának bemutatása a tanult vallásos kifejezések felhasználásával

- szabályos formájú versek alkotása mint a Haiku, kvintett, ahrosztikon a Bábel tornyának és Jézus megkeresztelésének történeteire kapcsolódóan
- a hitről és a bibliai történetek szereplőinek döntéseiről tanultak elemzése
- fogalmazás, esszé készítése különböző témakörökben megadott terv alapján/felhasználva a vallás tantárgy sajátos, specifikus kifejezéseit (értékek, helyes döntések, a döntéseink következménye, keresztyén ünnepek) témakörében
- szöszedetek, szócsaládok alkotása, azonos és ellentétes értelmű szavak listájának elkészítése egy megadott, kijelölt témához kapcsolódóan (például: döntés Istennel, döntés Isten nélkül, keresztyén ünnepek, igazi értékek)
- interjú készítése a "forró szék" módszer segítségével az ószövetségi prófétákkal és Jézus tanítványaival; a tanult személyiségek névjegykártyájának/útlevelének (életrajzának) elkészítése (Máté, Júdás, Tamás, Pál, stb.)
- együttműködésen alapuló gyakorlatok (pl. "gondolkozatok - dolgozzatok párban - elemezzetek") a református egyház belső rendszabályáról

1.2. Saját véleményének kifejezése döntési helyzetekben, vagy azokra vonatkozóan

- személyes vélemények megfogalmazásának gyakorlása különböző dolgokról (pl. A bibliai szereplők által hozott döntések; arról, ahogyan Isten emberek által cselekszik)
- ellentmondásos témákról (pl. bibliai történetek szereplőinek döntései és azoknak következményei; a XXI. századi keresztyén ember döntései) elképzelt vagy valós történekekről, esettanulmányokról folytatott beszélgetésekben való részvétel
- írott vagy szóbeli megjegyzések/észrevételek megfogalmazása az első emberek által hozott döntésekkel kapcsolatosan
- saját érdekek felismerésének gyakorlása a "pro és kontra vita" technikájával az egyháztörténelem eseményeiben és a próféták, tanítványok cselekedeteiben
- konfliktuális helyzetek szimulálása és a konfliktus megoldása figyelembe véve a bibliai szereplők döntéseiből származó következményeket
- gyakorlatok az egyház első korszakához, a keresztyének cselekedeteihez kapcsolódó információk különböző szemszögek alapján történő elemzésére a "Kocka" módszerével

1.3. Mindennapi döntéseinket befolyásoló tényezők besorolása/osztályozása a vallás erkölcsi értékük szerint

- a mai keresztyén közösségek életében előforduló konfliktus helyzetek szimulálása és a konfliktus megoldása
- bibliai olvasmánynapló/hálanapló készítése vagy saját életére vonatkozóan meghozott jó és rossz döntések naplójának elkészítése egy megadott időszakra
- problémamegoldó játékok szervezése standard forgatókönyvvel: (keresztyén) Református a XXI. században
- különböző önértékelési módszerek és probléma megoldó módszerek alkalmazásának gyakorlása (pl. SWOT analízis, ABC)
- konfliktust megoldó gyakorlatok, a helyreállító közvetítés módszerének bemutatása, a keresztyének életében fellépő konfliktuális helyzetek megoldása
- vegyen részt ellentmondásos témákról folytatott vitákban, melyek a próféták tetteivel kapcsolatosan merülnek fel

2. A vallásos értékekkel egyező erkölcsös viselkedés megnyilvánulása a személyes és a közösségi életben

V. osztály

2.1. Azonosítani a keresztyén tanításokból levonható vallás-erkölcsi feladatokat

- vegyen részt különböző témákkal kapcsolatos párbeszédekben Szentírás, a mi útmutatónk; értékek az ember életében; Isten gondviselése; a szabályok jelentősége az ember életében; az imádság fontossága
- a tanulás során érintett kifejezéseket általános és vallásos értelmének meghatározása: döntés, igazság, kísértés, szabadság, érték, szabály
- olyan jellegzetes bibliai szövegek tanulmányozása, melyek a bibliai szereplők döntéseiről, a döntések meghozataláról szólnak, összehasonlítva ezeket a történelem során az ember által meghozott döntésekkel
- jellegzetes/irányadó képek, térképek elemzése, amelyek a keresztyén embereknek a közösségbe, egyházba való beavatkozásának jelentőségéről szólnak
- a próféták életeseményeire épülő didaktikai játékok és szimulációk: Illés, Elizeus, Dániel, Jónás, Ezékiel, Keresztelő János
- az Újszövetség szereplőinek feladatait bemutatása a Teaching without talking (TWT) módszer segítségével

2.2. Döntéshelyzetek elemzése a keresztyén életben

- vegyen részt a „Párbeszéd a székkel” nevű szerepjátékban: kiindulva a bibliai szereplők által meghozott döntésekből vagy azok viselkedéséből fogalmazzon meg különböző élethelyzetekre vonatkozó tanácsokat
- vegyen részt olyan szemléltető didaktikai játékokban, amelyek a diákok vallásos szempontból elengedhetetlen tapasztalatait értékesítik (erények megnyilvánulása az életben: szófogadás, gyengédség, türelem, megbízhatóság, bátorság, szabadság, felszabadulás)
- fantázia játék szervezése kiindulva a tanult bibliai példákból: milyen összetevőkből lenne megalkotva a szabadság, szeretet, szolgálat, hit főzete (Magvető példázata; A kősziklára épített ház; A tanítványok lábának a megmosása; Jézus és Tamás)
- vallásos tartalmú helyzetekkel kapcsolatos (pl. a bibliai szereplők és az irodalmi alkotások szereplőinek tettei és következményei) különböző véleményeket bemutató szövegek elemzése
- vita a döntések után bekövetkezett változásról szóló filmrészletek alapján, legyenek azok bibliai szereplők életét bemutató, vagy bármilyen más emberi életéről szóló filmek (pl. Illés, Máté, Pál, Júda)
- önértékelésre alapozó döntési gyakorlatok a „Sarkok” technika alkalmazásával, hogy nyilvánvalóvá váljon a mindennapi kísértésekkel szembeni lelki fegyverzet „páncél”
- bibliai példákból kiindulva (Keresztelő János, Dániel és az ifjak a tüzes kemencében, az első keresztyén gyülekezet) csoportos portfólió készítése különböző témákkal kapcsolatosan (pl. bátorság, őszinteség, odaadás)

3. A mindennapi élet tapasztalatainak és a vallásos élet alapelveinek összehangolása, az identitás és a vallási pluralizmus tiszteletben tartásával

V. osztály

3.1. A bibliai szereplők által hozott döntések következményeinek a bemutatása

- a „kincsvadászat” módszerével elemezze az újszövetségi személyek által meghozott döntéseket
- fogalmi/ok-okozati térképek készítése az újszövetségi személyek cselekedeteiről
- vegyen részt beszélgetésekben, amelyek az emberek történelem folyamán, gyülekezeti életben kifejtett jó és rossz döntéseiről szólnak
- feedback – visszajelzés kidolgozásának gyakorlása Pál döntéseivel, Júdás és Máté döntésének következményeivel kapcsolatosan a „Felel – dob – kikérdez” (RAI, Răspunde – Aruncă – Interoghează) módszer segítségével
- önértékelési lapok készítése és kitöltése a szelídség, türelem, bizalom, bátorság, szabadság témákkal kapcsolatosan kapcsolódóan a tanult bibliai szereplőkhöz

3.2. Sorolja fel a keresztyén erények különböző élethelyzetekben történő gyakorlatba ültetésének eljárásait

- a jó döntések azonosításának gyakorlása a „problémával kereskedés” didaktikai játék

V. osztály

segítségével Keresztelő János tetteivel kapcsolatosan

- „szerep a falon” módszer segítségével gyakorolni a feladatok és személyes talentumok felismerését
- a „lótusz virág” technika segítségével állapítson meg összefüggéseket a próféták, tanítványok döntései és azok következményei között
- kreativitást stimuláló gyakorlatok a hit megnyilvánulásának formáiról a Bibliában és a diák életében a Starbursting és Frisco módszerekkel
- saját vélemény mellett érvelés gyakorlása a keresztyén ünnepekhez kapcsolódóan a „Mit éreznék ha...” didaktikai játék segítségével
- együttműködés az egyházzal, nonprofit szervezetekkel és karitatív intézményekkel a diákok aktív közösségi életének, részvételének stimulálására, motiválására

Tartalmak

Tartalmi területek	Tartalmak*
Isten szól hozzánk – bibliai történetek	Döntéshelyzetek és a döntések következményei: Ószövetségi példák: <ul style="list-style-type: none">- Az ember tette és annak jutalma;- Bábel tornya;- Illés próféta;- Elizeus és Naámán;- Három ifjú a tüzes kemencében;- Dániel az oroszlánok vermében;- Jónás próféta. Újszövetségi példák: <ul style="list-style-type: none">- Keresztelő János;- Jézus megkeresztelése;- Jézus megkísértése;- Máté elhívása;- A magvető példázata;- Aki a kősziklára épít;- Júdás elárulja Jézust.
Isten utat mutat a mindennapokban	Döntéseink hatása saját életünkre és a környezetünkre: <ul style="list-style-type: none">- Mindennapi kísértéseink: a lelki fegyverzet;- Értékek, értékes a XXI. században
Isten közösséget formál	Eldöntöttem, hogy Istent fogom szolgálni: <ul style="list-style-type: none">- Isten szava döntések elé állít;- Isten embereken keresztül cselekszik;- Református gyülekezetek/Református egyház és a belső rendszabályzat;- Mit jelent hinni?
Református keresztyén vagyok	Mit jelent református keresztyénnek lenni: <ul style="list-style-type: none">- Az Egyház alakulása, az első keresztyén közösség;- Pál apostol, a pogányok apostola.
Ünnepeljünk együtt	Ünnepeljünk együtt <ul style="list-style-type: none">- Advent – a várakozás időszaka az Ószövetségben;- Ószövetségi prófécia a Messiás születéséről;- Jézus megmossa a tanítványai lábát;- Jézus és Tamás;- Saul megtérése.

*Jegyzet: A tartalmakat a specifikus kompetenciák oldaláról közelítjük meg. A javasolt tanulási tevékenységek egy lehetséges képet kínálnak ezen kompetenciák elsajátításának helyzeteire, összefüggéseire.

VI. OSZTÁLY

Specifikus kompetenciák és példák tanulási tevékenységekre

1. A vallás sajátos fogalmainak használata, összhangban a hit különböző megnyilvánulásaival

VI. osztály

1.1. Azonosítsa a keresztyén élet meghatározó elemeit a Tízparancsolat alapján

- összegezze, foglalja össze a Tízparancsolatból levonatkoztatott erkölcsi tanításokat
- készítsen dolgozatot, tanulmányt kiindulva Jézus példájából „Miért vagyok keresztyén?” témában
- irányított kommunikációs gyakorlatok: Dávid által megszegett parancsolatok okáról és annak következményeiről, normák, szabályok, törvények a bibliai személyek és a XXI. századi ember életében
- a keresztyén élet meghatározó elemeivel készítsen táblázatot a tanult bibliai példákból kiindulva, azokra építkezve
- szöveg kiegészítő, szöveget folytatató, magyarázó, összefoglaló szövegek írásának gyakorlása azzal kapcsolatosan, ahogyan Jézus a Tízparancsolatot értelmezte
- saját vélemény, meggyőződés, érzelmek kifejezését igénylő feladatok a keresztyén ember közösségben, gyülekezeti életében való részvétel jelentőségéről
- jelmondatok, vezérmondatok (szlogenek), reklám szövegek készítése, melyek kiemelik a jézusi példázatok keresztyén-erkölcsi értékeit, együttműködésen alapuló gyakorlatok által (pl. gondolkodzatok – párban dolgozzatok – elemezzetek) (a téma lehet a gyülekezet története, a diák személyes élete is)

1.2. A Tízparancsolat értékeire épülő vallás-erkölcsi és polgári viselkedés bemutatása

- képzelt vagy valós esettanulmányok elemzése érték-konfliktusok kapcsán vagy a diákok és felnőttek mindennapi viselkedése kapcsán, a Tízparancsolat törvényeire való hivatkozással
- vita egy ellentmondásos téma kapcsán (pl. Isten törvényei és a polgári törvények)
- tematikus kiradulás útitervének kidolgozása egy olyan helyszínrre, ahol élt vagy tevékenykedett egy egyháztörténelmi személyiség
- együttműködésen alapuló gyakorlatokban való részvétel: „Három lépéses interjú” egy bibliai szereplővel a Tízparancsolaton alapuló viselkedés témakörében
- „Imasétány” megvalósítása a következő témában: „Közel a felebaráthoz, közel az Istenhez”, „Mi Atyánk”
- önértékelési lapok készítése és kitöltése a pihenés, tisztelet, hűség, segítség, kitartás, szeretet témákról

1.3. A keresztyén profiljának/arculatának elkészítése, felhasználva a saját vallási identitásának jellemző elemeit

- bibliai érvelés a keresztyén viselkedésének elemzésében (pl. a meggyógyult leprás, vagy a tanult bibliai példázatok szereplői)
- interjú készítése egy gyülekezeti taggal, egy kiemelkedő személlyel a hagyományokról, a gyülekezet történetéről
- kiállítás összeállítása könyvekből, régi tárgyakból, a reformátorok életéről és munkásságáról, amelyek jól kiemelik azoknak az Isten Világosságában való életét
- összehasonlítás a „brainstorming” módszer segítségével „Keresztyének a kezdetekben és a mai keresztyének” témakörben
- gondolatterképek készítése a keresztyénség téma alapján, kiemelt hangsúlyt fektetni az egyháztörténet kiemelkedő személyeire és a hit megvallásának lehetséges formáira különböző korszakokban
- beazonosítani a parancsolatok mindennapi alkalmazásának lehetőségeit, különböző módszerek segítségével (pl. gondolkodó kalapok módszere, érték érmék módszerével)
- tanult személy (pl. Bethlen Gábor)/egy keresztyén ember profiljának elkészítése különböző módszerek alkalmazásával: pl. nyomozás a „Kommunikációs körhinta – Cseréld le a párod”
- egyes grafikus szervezők alkalmazása annak bemutatására, hogy milyen módon szervezi meg a hetét egy keresztyén ember (napi programok, szokások, jellegzetes viselkedések)

2. A vallásos értékekkel egyező erkölcsös viselkedés megnyilvánulása a személyes és a közösségi életben

VI. osztály

2.1. Azonosítani a bibliai tanítások alkalmazásának módszereit a mindennapokban, összefüggésben a kortárs etikai normákkal

- különböző témákról folytatott párbeszédekben való részvétel: Tízparancsolat a mi útmutatónk/vezérünk; értékek Isten és a személyközi kapcsolatok összefüggésében; a szabályok jelentősége az ember életében; az emberi felelősség; a hit megvallásának jelentősége
- reprezentatív bibliai szövegek és egyháztörténelmi témájú szövegek tanulmányozása a szabályok alkalmazásáról, a hit megnyilvánulásairól
- jellegzetes képek, művészi alkotások, térképek elemzése, amelyek a vallás-erkölcsi viselkedést tükrözik különböző élethelyzetekben
- szerepjátékokban való részvétel, melyek Jézus és a nagy reformátorok életének eseményeit mutatják be
- háromlépcsős interjú „Isten és az én személyközi kapcsolataim” témában
- projektek, személyi vagy csoport porfólió készítése az önkéntesség jelentőségéről, a karitatív tevékenységekről, az ilyenfajta tevékenységekbe való személyes részvétel jelentőségéről

2.2. Vallás-erkölcsi viselkedési szabályok kiválasztása különböző élethelyzetekből

- „Párbeszéd a székkal” szerepjátékban való részvétel: a Tízparancsolaton és a Jézus példázatain alapuló tanácsok megfogalmazása
- olyan párbeszédbe való bekapcsolódás, amelyekben a gyermekek értékesíthetők a hit megvallásával kapcsolatos tapasztalataikat
- a Tízparancsolatban és az Apostoli Hitvallásban, a bibliai szövegekben, az egyháztörténelmi írásokban támogatott értékek felismerése
- a bibliai szereplők felebarátaikkal való viselkedése témájában az „Így igen – így nem” didaktikai játékban való részvétel
- „Szabadidő, áldott hasznos idő” témában az önkéntességben való részvétel lehetőségeinek felismerése a „Galéria túra” módszer segítségével
- az értékek támogatását és azok alkalmazását támogató filmek, reklámok, poszterek készítése (gyermekek a megfélemlítés – bullying - ellen, biztonság az Interneten)

3. A mindennapi élet tapasztalatainak és a vallásos élet alapelveinek összehangolása, az identitás és a vallási pluralizmus tiszteletben tartásával

VI. osztály

3.1. A bibliai szereplők viselkedésének elemzése, hivatkozással a Tízparancsolatra

- vitában való részvétel a parancsolatok be nem tartásának milyen jelentős következményei lehetnek
- szerepjátékok szervezése azzal a céllal, hogy tudatosodjon az Isten által adott törvények jelentősége: Dávid és Góliát, a tékozló fiú példázata, az adós szolga példázata
- csoportos elemzése, a Tízparancsolat világosságában, azoknak a viselkedési modelleknek, amelyeket a tanult bibliai példázatokban, vagy egyháztörténelmi személyek életeiből látunk (Kálvin, Luther, Bethlen Gábor)
- választással járó gyakorlatok – a „Sarkok” technika alkalmazásával, melyek a Tízparancsolat szemszögéből álló önértékelésre alapoznak
- biblia olvasáson alapuló, a bibliai szereplőkről szóló életrajzok készítése (pl. Dávid, Mózes, Géházi, az adós szolga, egy a leprások közül)

3.2. Azonosítani annak lehetőségeit, hogy hogyan tudjuk felhasználni a Tízparancsolatot a személyes életünkben, az Istennel és embertársainkkal való kapcsolatainkban

- egy esettanulmány elemzése annak lehetőségeiről, hogy milyen módon lehet résztvenni a gyülekezeti közösség és a társadalom életében
- különböző, a VI., VII., X. parancsolatok kapcsán felmerülő etikai kérdésekről (erkölcsi dilemmák) szóló beszélgetésekben való részvétel
- PhotoVoice készítése a keresztyén ünnepekről a családi és gyülekezeti közösségben
- grafikus szervezők készítése az egyháztörténelmi példaképekről, beazonosítva a következő témákban tettek és következmények, okok láncolata, az események sora, karakter ábra, életrajzi

VI. osztály

diagram, az értékek hierarchikus piramisa

- vegyen részt a hétköznapi viselkedési szabályokról szóló megbeszélésben: „Mit éreznék ha ...” módszer alkalmazásával
- családi ünnepek és szokások leírása/bemutatása: üdvözet készítése, levél írása egy barátnak/nagyszülőnek, amelyben visszatükröződnek az ősök hagyományai

Tartalmak

Tartalmi területek	Tartalmak*
Isten szól hozzánk – bibliai történetek	A Tízparancsolat világosságában: <ul style="list-style-type: none">- Az első parancsolat – kiszabadulás Egyiptomból- A második parancsolat – az aranyborjú- A harmadik parancsolat – Dávid és Góliát- A negyedik parancsolat – Salamon templomot épít az Úrnak- Az ötödik parancsolat – Dávid és Absolon- A hatodik parancsolat – Káin és Ábel- A hetedik parancsolat – Dávid és Betsabé- A nyolcadik parancsolat – Géházi kapzsisága és bűnhődése- A kilencedik parancsolat – A Nagytanács elhatározza Jézus halálát- A tizedik parancsolat – Nábót szőlője Jézus a világ Világossága: <ul style="list-style-type: none">- Jézus és a Tízparancsolat- Az adós szolga példázata- A tékozló fiú példázata- A tíz leprás meggyógyítása
Isten utat mutat a mindennapokban	A Tízparancsolat jótékony hatásai: <ul style="list-style-type: none">- Életem Isten világosságában – önvizsgálat Isten Ígéjében a fényében- Isten törvényei és a polgári törvények- Miről tanúskodik a beszédem és az ahogyan cselekszem? – hogyan tükröződik általam Isten Világossága (karitatív tevékenységek, önkéntesség, projektek)
Isten közösséget formál	A Világosság útján akarok járni: <ul style="list-style-type: none">- A hit megvallása- A református gyülekezet és hagyományai- A diák gyülekezetének a története- A diák személyes világa – szűk család, bővebb család, barátok
Református keresztyén vagyok	Református keresztyénnek lenni az Isten Világosságában: <ul style="list-style-type: none">- Az Apostoli Hitvallás- Luther és Kálvin- A bibliás fejedelem: Bethlen Gábor
Ünnepeljünk együtt	Ünnepeljünk együtt: <ul style="list-style-type: none">- A téli ünnepek időszaka – az Ige testté lett- A Páska ünnep és az utolsó vacsora, az úrvacsora- Jézus feltámadása- Az első keresztyén gyülekezet- Reformáció napja: az egyház megújulása

*Jegyzet: A tartalmakat a specifikus kompetenciák oldaláról közelítjük meg. A javasolt tanulási tevékenységek egy lehetséges képet kínálnak ezen kompetenciák elsajátításának helyzeteire, összefüggéseire.

VII. OSZTÁLY

Specifikus kompetenciák és példák tanulási tevékenységekre

1. A vallás sajátos fogalmainak használata, összhangban a hit különböző megnyilvánulásaival

VII. osztály

1.1. Azonosítsa milyen módon jelenül meg Isten elhívása a bibliai szereplők életében

- elemezni olyan bibliai szövegeket, melyek az Ószövetségben emberek elhívásáról szólnak, ugyanakkor felhasználni más forrásokat is (pl. filmek a bibliai szereplők életéről az elhívás előtt és után)
- vegyen részt irányított beszélgetésekben arról, hogy milyen válaszokat adnak az emberek Isten hívására vagy az „Elhívás mint probléma” kérdés kapcsán használják az ABC problémamegoldó technikát
- fogalmazzon meg egy rövid fogalmazást az egyháztörténelem személyiségeiről, akik Istent azután kezdték el szolgálni, hogy a legnehezebb helyzetekben elhívta őket
- készítsen kronológiai ábrákat, grafikonokat a bibliai és egyháztörténelmi személyek életrajzáról, melyben kiemelt szerepet kap a hitük megvallása
- írjon aktuális forgatókönyvet a mindennapok kortárs szereplőinek elhívásáról, bemutatva az elhívás módját
- készítsen szemléltető ábrát, posztereket, prezentációkat – felhasználva a legkorszerűbb információs technológiákat, filmeket az „Isten arra hívott el, hogy.....” tematikában
- készítsen önéletrajzot – külön minden életszakaszára nézően, bemutatva a jövőképét, terveit

1.2. Elemezni a különböző helyzetekben az elhívásra adott válaszok módjait

- gyakorlatok a saját vélemény mellett érvelésre a bibliai szereplők elhívásra adott pozitív vagy negatív válaszaira vonatkoztatva
- vegyen részt a „Bibliai elhívások – a mai ember elhívása” téma kapcsán kialakult beszélgetésben
- szerepeljen „Hangosan gondolkodom arról, hogy mi akarok lenni...” témájú szerepjátékokban, azzal a céllal, hogy gyakorolja az elhívásra (megszólításra) adható pozitív választ
- elemezze a SWOT analízis segítségével a történelem során Isten elhívására adott emberi válaszokat
- hasonlítsa össze az elhívottak és saját szükséglet piramisát
- készítsen idézet gyűjteményt: Bibliai idézetek bankját; Idézetek bankját a szeretet, idő, igazi boldogság és lelki gazdagság témakörökhöz kapcsolódóan

1.3.Érveljen a társadalomban és a keresztyén közösségben elfoglalt egyéni szerepéről a vallás erkölcsi értékekre való hivatkozással

- készítsen jellemzést azokról az ősről, elődökről, akik megvallották a hitüket és követendő példaképekké váltak a mai ember számára
- írjon jellegetes témájú tanulmányokat felhasználva a tanult kifejezéseket (a keresztyénség elterjedése Európában; Diakónia a református egyházban régen és ma)
- vegyen részt önkéntes tevékenységekben a közösség szintjén, együttműködve a gyülekezettel, nonprofit szervezetekkel és karitatív szervezetekkel
- elemezze saját szerepét különböző csoportokon belül vagy különböző tevékenységi helyzetekben a gyülekezeten és a közösségeken belül, felhasználva az együttműködésre alapuló technikákat
- készítse el a tanulmányozott személyiségek életrajzát

2. A vallásos értékekkel egyező erkölcsös viselkedés megnyilvánulása a személyes és a közösségi életben

VII. osztály

2.1. Gyakoroljon felelős és aktív, a vallás-erkölcsi értékeknek megfelelő viselkedést különböző szociális körülményekben

- vegyen részt olyan beszélgetésekben, megbeszélésekben melyek témája: elhívás, misszió, igazi boldogság, lelki és anyagi gazdagság, szolgálat, az egyéni és a közösségi imádkozás jelentősége
- meghatározza meg a megközelített témakörökben található kifejezéseket azok általános és vallási jelentése szerint: alázat, meghallgatás, engedelmesség, megtérés, hűség, áldozat
- elemezzon a nonprofit vagy egyházi szervezetek missziójukhoz kapcsolódó szimbólumokat, logókat, jellegzetes képeket, térképeket
- kísérletezzon ki motivációs stratégiákat a szeretet Nagy Parancsolatához köthető projektekben való részvételre nézően
- párbeszéd a XXI. századi fiatalok számára nélkülözhetetlen kompetenciákról, kis színpadi jelenetekben, „Így igen így nem” játékkal
- egészsítsen ki, vagy használja önállóan a gondolati térképet, rangsoroló ábrákat, hierarchikus listákat a Nagy Parancsolatról, a Boldogmondásokról, A lelki és anyagi gazdagságról és a Reformátorok életének analógiáiról szóló témák feldolgozásában
- készítsen online eszközöket (blog, wiki-ket) a tanár segítségével az imádság, misszió, lelki gazdagság témakörökben

2.2. A gyermekekre és ifjakra jellemző tevékenység csoportos megtervezése a gyülekezeti közösségben

- részvétel a „Párbeszéd a székekkel” szerepjátékban: tanácsok megfogalmazása különböző élethelyzetekben: megtérés, igazi boldogság, függőség, hálaadás
- olyan szemléltető jellegű didaktikai játékokban való részvétel, amelyek kihangsúlyozzák a saját tapasztalatok, megélések megosztásának szükségességét másokkal (pl. arról, hogy mit jelent az igazi boldogság és milyen a függőség)
- bibliai szövegek elemzése és egyháztörténeti szövegek a magyar református egyház történelméből, kihangsúlyozva a közösségek jellemző aspektusait
- csoportban készített bizonyos témákhoz kapcsolódó projektek kidolgozása (az imádság fája és útja, imádság nehéz helyzetekben) vagy a közösség bizonyos eseményeihez kapcsolódóan (pl. az önkéntesség napja, jótékonyági vásárok, koncertek, ünnepségek, megemlékezések, találkozók szervezése)

3. A mindennapi élet tapasztalatainak és a vallásos élet alapelveinek összehangolása, az identitás és a vallási pluralizmus tiszteletben tartásával

VII. osztály

3.1. A felebaráti szolgálatában való részvétel módjainak bemutatása

- vegyen részt a közösségi szolgálatról szóló brainstorming-on
- szerepjátékban gyakorolja a református egyházban lévő szerepeket és tisztségeket
- élő könyvtár módszer szervezése tanári segítséggel: Pál missziója témában
- érték vonal/érték skála vagy létra készítése, kiindulva a legkisebb jótettből a legjobban megszervezett karitatív cselekedetig, melyekbe bevonhatóak a gyermekek/fiatalok is
- heti öröm és hála napló vezetése, a „boldogmondásokhoz” kapcsolódóan
- bakapcsolódni a Ki a rászoruló és mire van szüksége, Elégedettnek lenni, Tudatos vásárlónak lenni, Különbőség a mondani és meg is tenni között kérdéseket tagláló vitákba
- hasonlóságok és különbözőségek felismerése a szervezett és alkalmi jócselekedetekben
- fogyatékkal élő embereket segítő szervezetek meglátogatása, ezekről készített rövidfilmek a következő címmel: „Egy lépéssel több annál, amit a tolerancia jelent – az aktív szeretet”
- részvételt és elkötelezettséget igénylő első számú egyes személyben megfogalmazott üzenetek kifejezése, fogalmazása

3.2. Érveljen az embertársainkkal való kommunikáció és együttműködés jelentőségéről

- energizáló együttműködési gyakorlatokban való részvétel: a táncoló labdák
- interjú három lépésben Jeremiás elhívásáról és az ő reakciójáról az elhívásra

VII. osztály

- TWT órák: egyéni és közös misszió, a misszió áldásai és nehézségei
- a gondolkodó kalapok vagy a Frisco módszer segítségével a kommunikáció különböző stílusainak gyakorlása, adott témákhoz kapcsolódóan: „Az én kapum”, „Az én cégem”, „A közösség kapuja”, „Az osztály cége”
- érzelmi intelligencia tesztek kitöltése annak mérésére és annak fejlesztésére
- közösségi döntések (család, osztály, közösség) esetében, a kommunikációra épülő értékelési módszerek különböző fajtáinak a kipróbálása: SWOT, resztoratív technika a konfliktusok megoldására, az indiánok köre technika, tölcser módszere
- empátiára épülő kérdés gyűjtemény készítése: Figyelmes kérdések bankja
- a kommunikáció gyakorlását megteremtő jelenetek (pl. Beugró, Váltóláz, Zsebszöveg, Ördög és angyal)

Tartalmak

Tartalmi területek	Tartalmak*
Isten szól hozzánk – bibliai történetek	Meghallani Isten Igéjét és annak megfelelően cselekedni: <ul style="list-style-type: none">- Ézsaiás próféta elhívása- Jeremiás próféta elhívása- Jézus a boldog életről tanít- A nagy parancsolat- Jézus saját magáról tanít: az „én vagyok” mondások- A tíz szűz példázata- A bolond gazdag példázata- Pál apostol missziói útjai- Pál apostol útja Rómába
Isten utat mutat a mindennapokban	Isten Igéje élő: <ul style="list-style-type: none">- Hogyan beszél hozzám ma Isten- Költők, írók, akiket megérintett Isten szava- Isten vonzásában: a keresztyén ifjúsági csoportok találkozási és együttműködése
Isten közösséget formál	Isten kinyitotta számodra a kaput. Itt az idő, hogy bemenj rajta (a hit megvallása, konfirmáció): <ul style="list-style-type: none">- Aki az Isten népét választotta (Ruth)- Szüntelenül imádkozzatok! – az imádság szerepe- A hit megvallása – hitvalló őseink- Az egyház diakóniája- Ki vagyok én? – mi határozza meg a cselekedeteimet?
Református keresztyén vagyok	Akik elhívott Isten, azok minden helyzetben és minden cselekedetükkel Őt szolgálják: <ul style="list-style-type: none">- A gályarabok, hitvalló őseink- A protestánsok küzdelmei (vallási szabadság és egyenlőség)- Protestáns nők Isten szolgálatában: Lorántffy Zsuzsanna, Árva Bethlen Kata
Ünnepeljünk együtt	Az egyházi év ünnepei és más ünnepek: <ul style="list-style-type: none">- Mária éneke- Jézus megkenetése Betániában- Mária a sírnál – Jézus Krisztus feltámadása- Péter és Kornéliusz

*Jegyzet: A tartalmakat a specifikus kompetenciák oldaláról közelítjük meg. A javasolt tanulási tevékenységek egy lehetséges képet kínálnak ezen kompetenciák elsajátításának helyzeteire, összefüggéseire.

VIII. OSZTÁLY

Specifikus kompetenciák és példák tanulási tevékenységekre

1. A vallás sajátos fogalmainak használata, összhangban a hit különböző megnyilvánulásaival

VIII. osztály

1.1. Érvék megfogalmazása az önértékelés szerepének támogatásáról az emberi életében

- rövid esszék készítése, vagy szabályos formájú versek alkotása (Haiku, kvintett, akrosztikon) olyan témákra mint "Ki vagyok én?", szeretet (elméletek, formái, kimutatása)
- csoport projektek megvalósítása melyek portfóliók készítésével érnek véget a keresztyén férfi, a keresztyén nő témához kapcsolódóan, amelyekben a gyermekek fel tudják használni a családi életben szerzett tapasztalataikat
- adott szövegeket kommentárokat vagy összefoglalókat kiegészítő/folytató gyakorlatok a Szeretet Himnuszára vonatkozóan
- önértékelő és egymást értékelő kifejezések és üzenetek gyűjteményének elkészítése, kiindulva a vallás-erkölcsi értékekből
- szimbólum/embléma/logó készítése különböző kontextusokban (iskola, osztály, család, közösség)

1.2. A mindennapi lelki élet jellegzetes vonásainak kiemelése

- csoportban való együttműködés egy adott témához kapcsolódó projekt megvalósításában: Az élet – Isten ajándéka
- érték konfliktusokat bemutató képzelt vagy valós esetek elemzése, Péter elhívásának története alapján
- vegyen részt olyan szerepjátékban, amelynek célja a bemutatkozás, önmeghatározás (pl. hogyan mutatkoznál be egy új diákközösségnek)
- a közösség krónikájának elkészítése csoportmunkával, a közösség tagjaitól (szülők, kultikus személyzet, nonprofit szervezetek) gyűjtött keresztyén idézetek és üzenetek alapján
- kreatív termékek kivitelezése (festmény, rajz, kollázs) tántum, misszió, beavatkozás témakörökben
- a családdal és barátokkal szembeni elvárásaim listájának az elkészítése és ugyanakkor elkészíteni a családom és a barátaim elvárásainak a listáját saját magammal szemben

1.3. Személyes viselkedésének értékelése, hivatkozással a vallás-erkölcsi értékekre

- részvétel változatos témákkal kapcsolatos vitákon/beszélgetéseken: a média szerepe a személyi fejlődésben; a nő szerepe a családban
- különböző termékek kidolgozására végzett gyakorlatok, témákhoz kapcsolódóan, felhasználva a jellegzetes fogalmakat: egy levél – Apostoli levél, Pál levele az osztályomhoz; plakát – Az őstől kapott értékek; személyes etikai lista (kódex) az internet használatára - Netikett; kollázs – Tanácsok a nőhöz/férfihoz, akivé válok

2. A vallásos értékekkel egyező erkölcsös viselkedés megnyilvánulása a személyes és a közösségi életben

VIII. osztály

2.1. Érvljen az aktív társadalmi és felelős magaviselet jelentősége mellett különböző élethelyzetek és tevékenységek összefüggéseiben

- különböző témák kapcsán folytatott beszélgetésekben vegyen részt: az igazi keresztyén értékek; az élet értéke; a közösségnek az értéke, amelyikben élek; értékes vagyok; tántumaim Isten és embertársaim szolgálatában; pályaorientáció; saját jövőmről alkotott jövőképem
- a tanulás során érintett kifejezéseket általános és vallásos értelmének meghatározása: feltámadás, az Úr visszajövetelének várása, önkéntesség, misszió
- reprezentatív bibliai szövegek, kortárs vallásos publikációk tanulmányozása a következő témakörben: az első keresztyén gyülekezet és a mai keresztyén közösségek
- képek, dokumentum filmek, idézetek elemzése a mai társadalomban élő fiatalok viselkedéséről

VIII. osztály

- *szimulációs gyakorlatok: helyem és célom a közösségben; személyes tehetségem használata a közösség szolgálatában, hogy áldássá váljak a közösség számára*
- *érték vonal készítése: célom a világban; elvek, amelyek alapján egy szakmát választok magamnak*
- *részvétel a „Kocka” és „Gondolkodó kalapok” módszerek segítségével kialakított, a tehetségről, jövőbeli tervekről szóló beszélgetésekben*

2.2. Az önismeretet és önértékelést támogató karitatív tevékenység kezdeményezése

- *„Párbeszéd a székkal” szerepjátékban való részvétel: különböző élethelyzetekkel kapcsolatosan fogalmazzon meg gyerekeknek és fiataloknak szóló tanácsokat*
- *vegyen részt a következő témákkal kapcsolatos vitákban, megbeszélésekben: a nő és férfi szerepe a keresztyén közösségben; a mindennapok valósága és a virtuális világ*
- *képzletbeli írás gyakorlása: életem tizenöt év múlva*
- *vallásos tartalmakkal kapcsolatosan megfogalmazott véleményeket tartalmazó szövegek tanulmányozása: Mit jelent a reformátorok üzenete - Solus Christus, Sola Gratia, Sola Fide, Sola Scriptura, Soli Deo Gloria*
- *didaktikai projekt megvalósítása csapatban: „Meglépetések doboza és karácsonyi ajándékok”*
- *Kollegiális egymást értékelő Diploma készítése A táltumok példázatának alapján*
- *az alkotás megtapasztalása (fazakasság, szobrászat, gyakorlati tevékenységek) Jeremiás a fazekas mester műhelyében biblia tanulmányra nézve*

3. A mindennapi élet tapasztalatainak és a vallásos élet alapelveinek összehangolása, az identitás és a vallási pluralizmus tiszteletben tartásával

VIII. osztály

3.1. Az Istentől kapott személyes tehetségek értékelése, a vallás-erkölcsi értékekhez kapcsolódóan

- *csoportos beszélgetésekben való részvétel a meghozott döntések következményeinek a témakörében*
- *„Szerep a falon” módszer alkalmazásával vizsgálja meg Pétert, a bibliai szereplőt*
- *többszörös intelligencia tesztek kitöltése; olyan tesztek amelyek tükrözik az együttműködés, a csoporton belüli szerepeket: szolgálattelvők a gyülekezetben*
- *tantárgyakon átívelő projekt kidolgozása A táltumok példázata téma kapcsán, mely projektnek ki kell aknáznia a többszörös intelligencia elméletet*
- *didaktikai játékokban való beavatkozás, melyek alapját egymás értékelése és a pozitív visszacsatolás serkentése képezi*
- *bibliai és egyháztörténeti szereplők életének elemzése, beazonosítva a személyes életével való azonosságokat, analógiákat és különbségeket*
- *kipróbálhatja magát/gyakorolhatja néhány bibliai szereplő tanácsadójának a szerepét: Gedeon, a gazdag ifjú*

3.2. Elemezni az egyéni táltumok gyakorlásának és értékesítésének lehetőségeit a közösség szolgálatában

- *csoportfoglalkozások keretében plakátokat/posttereket/kollázsokat készíteni a környezetvédelem lehetőségeinek népszerűsítésére*
- *csoportokban készíteni projekteket, amelyek az egyéni tehetség értékesítését javasolják a közösség és embertársak szolgálatában, a következő jelmondatokkal: „Teremjetez hát a megtéréshez illő gyümölcsöket”, „Mit tudok én és mit tehetnék?”, „Hol van szükség az én tehetségemre?”*
- *jegyzetfüzetecske készítése az önkéntes munka során megélt boldog pillanatokról/egy szándéknyilatkozat készítése: „Mit tehetnék azért, hogy jobb irányba változzon a világ körülöttem?”*
- *az önkéntességről szóló beszélgetésekbe való beavatkozás, a nyilvános kávézó/world cafe módszerét használva*
- *vegyen részt a gyülekezet tagjaival való együttműködési tevékenységekben: meghívott önkéntesekkel való beszélgetések, nyitott kapuk napja különböző nonprofit szervezeteknél és iskoláknál*
- *SWOT analízis a közösségben végezhető munkáról*

Tartalmak

Tartalmi területek	Tartalmak*
Isten szól hozzánk – bibliai történetek	Vizsgáljuk meg magunkat Isten Igéjének tükrében: <ul style="list-style-type: none"> - Gedeon - Mária és Márta - A szeretet himnusza - Jeremiás a fazekas műhelyében - Jézus tanít: só és világosság - A tántumok példázata - A gazdag ifjú - A búza és konkoly példázata - A templom megtisztítása - Jézus és a samáriai asszony - Gyógyítás a Bethesda-tavánál
Isten utat mutat a mindennapokban	Önvizsgálat az Ige világosságában: <ul style="list-style-type: none"> - Lelkiismeret, mint tükör - Milyen irányba tartok? Célok - karrier - Számítógép és internet – valóban szükséges számomra, hogy egy virtuális világban létezzem? - Isten teremtménye vagyok: az élet értékes – véd meg! - Példaképek – követendő életminták - Áldássá lenni – az önkéntesség
Isten közösséget formál	Előre Istennel, az Ő kegyelme által: <ul style="list-style-type: none"> - Isten népéhez tartozom – református vagyok - Szolgálati lehetőségek a gyülekezetekben az ifjúsági közösségeknek – valós, vagy képzelt projekt - „Teremjete hát a megtéréshez illő gyümölcsöket” – a keresztyén élet gyümölcsei - Pályaválasztás - Az egyház missziós tevékenysége
Református keresztyén vagyok	Napjaink egyháza Isten Igéjének fényében: <ul style="list-style-type: none"> - Gyülekezetem élete és tevékenysége a gyülekezetben - Szolgálattévők a gyülekezetben: pap, kántor/gondnok, presbiterek, nőszövetség, ifjúsági csoport, énekkar/kórus
Ünnepeljünk együtt	Az egyházi év: <ul style="list-style-type: none"> - A Messiás várásának első és második időszaka - A feltámadásról szóló tanítás - A Szentlélek gyümölcsei

*Jegyzet: A tartalmakat a specifikus kompetenciák oldaláról közelítjük meg. A javasolt tanulási tevékenységek egy lehetséges képet kínálnak ezen kompetenciák elsajátításának helyzeteire, összefüggéseire.

Módszertani javaslatok

A módszertani útmutató a tanárok munkáját segíti a tananyag leadásában, az osztályteremben a tanítás-tanulás-értékelés megtervezésében és megvalósításában, a *Vallás* tantárgy jellegzetességeinek megfelelően.

A jelenlegi vallástanítás tananyaga elősegíti a tanulóközpontú oktatást, azzal, hogy az oktatás a tanuló tapasztalataira, képességeire és a vallás-erkölcsi igényeire összpontosít. A tanulóközpontú oktatás az aktív tanulásra épül (a tanuló közvetlenül a feladat megoldásába van bevonva), kontextuális (az újonnan elsajátított tudás/szerzemény a gimnáziumi oktatásban az elemi iskolában elsajátított tudására épül), szociális (elősegíti a tanulók közötti együttműködést az iskolai feladatok megoldásában és a vallás-erkölcsi értékek gyakorlatba ültetésében) és felelős (a tanuló támogatva van ugyanis, mint a közösség tagja, hogy aktívan részt vegyen és felelősséget vállaljon a tanulásban).

Oktatási stratégiák

A *Vallás* tantárgy gyakorlatias, alkalmazható jellege a tárgyalt korosztály esetében egy változatos módszertani keret alkalmazását kívánja meg, amely a hagyományos és a modern módszereket ötvözi oly módon, hogy ezek a diákok kommunikációs képességeit fejlesszék, és olyan tanulási környezetet hozzanak létre, amely erkölcsösségen és vallásosságon alapul, és amely olyan viselkedésmódok kialakítását támogatja, mint a bizalom, a máság tisztelete, az önmagunkhoz és másokhoz való pozitív viszonyulás, melyek az erkölcsi-, vallásos értékek elsajátítását segítik elő.

A tanulók ösztönzése és bevonásának érdekében ajánlottak az aktív tanulási módszerek és stratégiák. Az ilyen jellegű módszerek elősegítik a személyes vallomásokat, oly módon, hogy maga a tanulási folyamat olyan nevelési közeget hozzon létre, ami kihangsúlyozza az erkölcsi-keresztény értékeket.

A *Vallás* tantárgy körében végzett tevékenységekhez ajánlott tanítási-tanulási módszerek elsősorban a következőkre vonatkoznak:

- adott élethelyzetek (bibliai, egyházi, irodalmi, a mindennapi életből merített példák) megfigyelésére alapuló induktív módszerek. Erkölcsi szabályok és értékrendek azonosítása adott helyzetekben, az ellenpéldák felismerése és értelmezése, a közösség és az egyéni példaképek fontosságának felismerése és megértése;
- felfedeztető módszerek és stratégiák különféle didaktikai eszközök felhasználásával: képek, erkölcstan tartalmakat közvetítő illusztrációk, a gyakorló keresztényen életéről szóló fényképek, stb.;
- interaktív módszerek, amely beszélgetésre, megszólalásra ösztönzik a tanulót, csoportos beszélgetések, viták stb. (a mindennapi életben alkalmazott keresztényen értékek azonosítása, felfedezése céljából, ugyanakkor egyes személyek belső jellemvonásainak hangsúlyozása, valamint az egyéni álláspontot alátámasztó érvek és ellenérvek megfogalmazása érdekében);
- a problematizáló módszerek: a tanulók bevonása olyan helyzetekben, amelyek egy bizonyos kisebb-nagyobb közösségen belül felmerülhetnek a hovatartozást illetően, az erkölcsi-, vallási értékrendből kiindulva;
- Bibliai szövegek olvasása a szókinccs fejlesztése, a vallásos témakörhöz tartozó szavak, kifejezések elsajátítása céljából, hogy az ilyen jellegű szövegeket minél jobban és mélyebben megértsék;
- dramatizálás, szerepjáték: olyan tanulási szituációk létrehozása, amelyek különböző élethelyzetekbe helyezik a tanulókat, ezeknek a helyzeteknek az értékelésére készíteti, a kreativitásukat és az emocionális képességeiket, szociális készségeiket, érzékenységüket fejlesztve;
- projektalapú tanulási módszerek: a csoportos munkát, az együttműködést feltételezi, abból a jellegéből kifolyólag, hogy a tanulóknak egy bizonyos vallásos, hittani témához anyagot kell gyűjteniük. Ezek a projektek alkalmazhatóak kisebb csoportok, az osztály, az iskola, akár a közösség bevonásával is. Az alkalmazott témák a vallás kerettanterv tartalmainak felelnek meg, illetve más tantárgyak témáival teremtik meg az interdiszciplináris kapcsolatot: polgári nevelés, magyar irodalom, rajz, történelem, zene stb., vagy különböző keresztényen ünnepekhez kapcsolódó tematika.

A tantervben megfogalmazott tanulási tevékenység példák a következő konkrét munkamódszereket javasolják:

- a "haiku" egy hagyományos japán kötött versforma mely egy sokatmondó címből és három sorból, 17 szótagból áll. A szótagok szabályosan tagolódnak soronként 5,7,5;
- a „kvintett” ötsoros szabályos versforma: első sora a fogalommal kapcsolatos (egyetlen) kulcsszó lehet, a második sora két szóból áll, a fogalmat jellemző melléknevek, harmadik sora három szóból

- áll, amelyek valamilyen cselekvést fejeznek ki, vagy főnévi igenevek, negyedik sora négy szóban benyomásokot fejezik ki, utolsó sora ismét egy szó, amely a fogalom lényegét ragadja meg;
- az akrosztichon egy olyan verssorokba szedett fogalmazás, melynek felépítésében az egyetlen formai szabály, hogy a versszakok kezdőbetűinek összeolvasása a kulcsszót vagy mondanivalót eredményezi;
 - a „forró szék” technika több változata ismert. A forró székbe ülő diák a társai interjú-alanya egy téma, egy ismert szereplő vagy hős életével kapcsolatban. Más változatban a kérdést szabályosan a forró szék mellett balra ülő diák teszi fel és a kérdés elhangzása után 5 perccel megnevezi azt a társát aki válaszolni fog a kérdésre és a széket elfoglalja;
 - a „gondokod j- beszélj meg párban - elemezd” módszer alkalmazásakor a diákok párokat formálnak. Első lépésben egyéni gondolataikat írják le egy témával kapcsolatosan (3-4 perc alatt), aztán ezeket megosztják egymással majd párban egy közös választ dolgoznak ki, mely a csoport elé kerül megvitatásra, elemzésre;
 - a „kocka” módszere a leírás, összehasonlítás, csoportosítás, elemzés, alkalmazás, érvelés algoritmusát követi azokban a tanulási helyzetekben, mikor egy új téma kifejtése vagy egy régebbi elmélyítése a cél. Az osztályt hat csoportra tagoljuk és minden csoport egy szempont szerint elemzi a témát. Az osztály felosztása a tanár által jónak látott szempontok szerint hajtható végre, a módszer előnye, hogy alkalmas a differenciálásra;
 - a háromlépcsős interjú olyan kooperatív technika, mely során a csoporttagok egymást kérdezik egy témával kapcsolatban. A diákok hármas csoportokban megszabják a szerepeket: kérdező, kérdezett és megfigyelő, sorra minden szerepet minden diáknak ki kell próbálnia. Amíg az A gyerek a B gyereket kérdi, a C írásban rögzíti a beszélgetés fő elemeit. A szerepek cseréjével háromszor végzik el ezt a feladatot. A beszélgetések szempontjait és eredményeit a kiértékelés során a nagy csoportban is ismertetik;
 - a TWT (Teaching Without Talking) stratégia célja, hogy a kritikus gondolkodás és megértés mélyebb formáit gyakorolja. A diákok a következő csoportszerepeket kapják: koordinátor, írnok, titkár, nyelvész. Az olvasmány vagy a téma feldolgozását munkalap segítségével végzik el, az eredményt a táblán vagy flip-charton rögzítik, majd a többi csapat eredményével összevetve értékelik;
 - a „beszélj a székekkel” módszer a különböző témákkal kapcsolatos szubjektív vélemények megfogalmazását segíti elő. A drámapedagógia módszereire épül, a tanácsadó szerepébe való belépéssel a probléma megoldására törekszik;
 - a „sarkok” technikája egy olvasmány, film vagy egy probléma bemutatása után alkalmazható. A téma kapcsán történő reflexiók után, a diákok véleményt formálhatnak és az azonos véleményű diákok az osztályterem különböző sarkaiba tömörülnek. Minden csoportnak lehetősége lesz véleményének megfogalmazására, az érvek felsorakoztatására. Ennek érdekében egy szóvivő képviseli a csoportot;
 - a „the role on the wall” módszer a szereplők jellemzésére alkalmazható, egy ember kontúrját felrajzolnak a táblára vagy flip-chartra, és a kontúr belsejébe a szereplőre jellemző nyilvánvaló tulajdonságokat, tényeket gyűjtik össze, míg a kontúrön kívül a személlyel kapcsolatos kérdéseket. Az elemzés a kérdések megvitatásával zárul;
 - Edward De Bono, a gondolkodási képességek nemzetközileg is elismert szakértője, a „laterális gondolkodás” koncepciójának megfogalmazója, újszerű módszert javasol a kreativitás serkentésére. Hat különböző kalapot ír le (fehér, piros, sárga, zöld, kék, fekete), s ezeket rendeli hozzá a különböző tárgyalási szempontokhoz. Lehetőség arra, hogy karmesterként irányítsuk egy-egy kalap használatának bevezetésével a tanulók vitáinak alakulását a konstruktív együttműködés fele;
 - az „érték medálok” módszere az emberi értékeket vagy a munkát minősítik: arany- az emberi értékekre figyel. Szempontja, hogy egy cselekedet milyen hatással van az emberekre: reményt, bizalmat, növekedést közvetít-e? Az ezüstérem a közösségre figyelmet értékel. Támogatja azokat az egyéni kezdeményezéseket, amelyek a közösség szervezését, fejlődését célozzák meg. Az acél a minőséget ellenőrzi. A komoly munkát és minőségi döntéseket jutalmazza. A sárgaréz az emberek véleményét értékel. A látszatra és jó hírnévre, az emberekre gyakorolt hatásra figyel. A fa medál a környezetre, természetre, a tágabb közösségre gyakorolt hatást elemzi. Az üveg funkcionális, szép és színes. Az üveg érem ezért is figyel a kreativitásra, újításra, egyszerűsége, és a változás igényére;
 - a problémával való kereskedés módszere: a tanár bevezetője után az osztály egy olvasmányt kap feldolgozásra. A diákok párban dolgozva meghatározzák a szöveg fordulópontjait vagy fontosabb gondolatait, majd egy másik párral megosztják ezeket. A következő lépésben egy szett kérdést vagy problémát határoznak meg a másik páros számára megoldandó feladatként. Utolsó lépésként megfogalmazzák a következtetéseket;
 - a „tavirózsa” módszer a gondolatok és fogalmak közötti kapcsolatok elemzése egy központi gondolat kapcsán. A központi fogalomhoz hozzárendel nyolc rokon fogalmat, melyek a tavirózsa szirmaiként kapcsolódnak a központi fogalomhoz. Az új fogalmak a maguk rendjén újabb központi fogalmakat

képezhetnek, melyet újabb gondolatok, fogalmak vesznek körül, és így egyre több tavorózsa fogalomcsoport diagramja jön létre. A módszer értékelése a diagramok közös elemzése;

- az „értékvonal” módszere: A tanár fölvet egy olyan problémát, amely több megoldási perspektívát kínál. Bemutat néhány olyan esetet, helyzetet, mely súlyosságra és hatásra is különböző. A diákok megpróbálják ezeket a helyzeteket rangsorolni saját szempontjaik szerint. A leghelyesebb megoldás érdekében a diákok megbeszélik a válaszaikat egy csoportban, majd a kapott eredményt egy másik csoport megoldásával egybevetik és megbeszélik;
- a csillagrobbanás módszere kreativitást fejlesztő technika. Alapja a kérdésfeltevés mely a problémamegoldást célozza meg. Egy ötágú csillag közepére feljegyzik a problémát, majd az 5 ág sarkába a lehetséges kérdéseket pl. mi? ki? hol? mit? mikor? Az osztályt csoportokra osztva minden csoport a kérdés és válasz-lehetőségeken dolgozik. Az eredményt az egész osztállyal megbeszélve az érdekesebb megoldásokat kiemelik;
- a Frisco módszer két eljárás ötvözte – az ellenőrző feladatlap és a szerepekben szervezett brainstorming összefonódása. a tanár ismerteti a feladatlap egyszerű kérdéseit, melyek nagyon egyszerű kérdésekben fogalmazzák meg a feltárni kívánt témát vagy kérdést. A válaszadó csoporthoz tartozó diákok írsban válaszolnak, A következtetéseket megfogalmazó csoport rögzíti a következtetéseit a problémákra klasszikus megoldásokat kínálva, Ezután a tanár az értékelő csoportnak szerepeket oszt ki, a diákok a kapott szerep szempontjai szerint értelmezik a megoldásokat: a) konzervatív, aki a klasszikus, szokásos megoldásokat értékeli, b) az eredeti – a kreatív még kivitelezhetetlen megoldásokat vonultatja fel és értékeli, c) a pesszimista- mindent megkérdőjelez és minden újat megakadályoz d) optimista – kritizálva a pesszimista álláspontját a kreatív megoldásokat támogatja. A tárgyalás végeztével a gondolatok rendszerezése és a következtetések megfogalmazása zárja a témát;
- a keretek módszere a szintézisre és összegzésre alkalmas kooperatív módszer. Használata elősegíti a reflexiók megfogalmazását. Két egymásba illő keret felrajzolásával és a sarkok összekötésével négy külön mezőben a diákok megfogalmazhatják előbb egyéni, majd közös véleményeiket, megoldásaikat. A módszert a frontális és kooperatív óraszervezés során is használhatjuk különböző feladatok elvégzésére.

A különböző oktatási stratégiák és módszerek alkalmazása változatos szervezési módokat is feltételez: egyéni, csoportos frontális munkaformákat, ugyanakkor megkívánja a változatos tanulási, didaktikai eszközöket is: szövegeket, illusztrációkat, oktatási tartalmakkal egybehangolt oktató programokat, CD-ek, DVD-eket, online bemutatásokat, a célzott kompetenciákhoz és tartalmakhoz igazítva, vallási vonatkozású weboldalakat.

A tanulási stratégiák kiválasztása a tanár igyekezetét igényli az oktatásban, ami azt jelenti, hogy a tanítási-tanulási tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok a sajátos igényeket és érdeklődést összhangba hozzák. Ennek következtében, a 1/2011 számú nemzeti oktatási törvény kiegészített és módosított változata szerint, a tanár dönti el, hogyan fogja használni a tananyagra szánt időből azt a 25% -ot (pl., a tanítási-tanulási tevékenységek az egyedi tanulási igényekhez, a sajátos érdeklődéséhez, a társadalmi, kulturális és vallási sajátosságaihoz alkalmazkodnak).

A tartalmak megközelítése

A tartalmak megközelítése rugalmas hozzáállást igényel a tanár részéről, különös hangsúllyal a gyakorlatias jellegre, a valós élettel kapcsolatos jelentős tanulási kontextust hozva létre, értékesítve a diákok tapasztalatait, megfelelően életkoruknak, a társadalmi és egyházi kapcsolatoknak, amelyekben élnek; így jótékony kapcsolatok jönnek létre a vallás tantárgy és a diákok élményei, de ugyanakkor a vallás és más tudományágak között.

Az egy tanévre ajánlott tartalom lehetővé teszi, hogy néhány tartalmi egységet több órán keresztül is tárgyalni lehessen, attól függően, hogy milyen az osztály összetétele és melyek a sajátosságai; továbbá az óraszám lehetővé tesz további kérdések, témák megtárgyalását, a vallásóra alkalmazkodását az adott osztály sajátosságaihoz.

A tananyag tartalmi sorrendje csak megközelítő, nem szigorúan megszabott. A tanárnak szabad keze van a tervezésben, személyre szabott módon, hogy a szakterület logikáját kövesse, a vallásos ünnepek és a liturgikus év vonatkozásában, más tudományágak természetének megfelelően stb.

Ami a teológiai szakterület specifikumát illeti, a következő matricát alkalmaztuk a tartalmak fejlesztésére:

- minden tanulmányi évre kiválasztottunk egy központi témát: V. osztály – „Istennel a döntéseinkben” (annak bemutatása, hogy Isten minden döntésünkben támogat és minden döntésünknek megvannak a maga következményei); VI. osztály „Isten Világosságában” (Isten Világossága fénylik az emberek életében; bemutatni azt, hogyan vezette Isten Igéje a választott népet és azt, ahogyan Jézus elhozta,

személyiségén, tanításán és tevékenységén keresztül a remény szikráját, arra hogy van remény az ember megváltására); VII. osztály – „Isten elhív” (azoknak a bibliai történeteknek a bemutatása, melyekből kitűnik, hogy Isten mindenkor kiválasztott embereket, akiket elhívott; annak előtérbe helyezése, hogy Isten hív magához; Isten Igéje élő és cselekvésre készítet); VIII. osztály – „Isten Igéjének a tükrében” (belenézve az Ige tükrébe az ember felismeri igazi énjét; a tizenévesek szeretnek annak a képnek megfelelően megnyilvánulni aminek az alapja mások elvárása; az önmagunkról alkotott kép Isten Igéjének a tükrében tisztul meg);

- minden osztály szintjén a programok a következő szakterületek köré csoportosulnak: keresztyén tanítás minden évfolyam szintjén, a központi téma öt terület szempontjából volt megközelítve („Isten szól hozzánk – bibliai történetek”; „Isten utat mutat a hétköznapokban”; Isten közösséget formál”; „Református keresztyének lenni”; „Ünnepeljünk együtt”).

Az egy tanévre ajánlott tartalom lehetővé teszi, hogy néhány tartalmi egységet több órán keresztül is tárgyalni lehessen, attól függően, hogy milyen az osztály összetétele és melyek a sajátosságai; továbbá az óraszám lehetővé tesz további kérdések, témák megtárgyalását, a vallásóra alkalmazkodását az adott osztály sajátosságaihoz.

A tananyag tartalmi sorrendje csak megközelítő, nem szigorúan megszabott. A tanárnak szabad keze van a tervezésben, személyre szabott módon, hogy a szakterület logikáját kövesse, a vallásos ünnepek és a liturgikus év vonatkozásában, más tudományágak természetének megfelelően stb.

	V. osztály	VI. osztály	VII. osztály	VIII. osztály
	Istennel a döntéseinkben	Isten Világosságában	Isten vonzásában	Isten Igéjének a tükrében
Isten szól hozzánk – bibliai történetek	Döntési helyzetek és a döntések következményei	A Tízparancsolat fényében; Jézus a világ Világossága	Meghallani Isten Igéjét és annak megfelelően cselekedni	Nézzünk bele Isten Igéjének a tükrébe
Isten utat mutat a mindennapokban	A döntések hatása az egyéni életünkre és a környezetünkre	A Tízparancsolat haszna	Isten Igéje élő	Önvizsgálat Isten Igéjének a fényében
Isten közösséget formál	Elhatároztam, hogy Istent fogom szolgálni	A Fény útján akarok járni	Isten kinyitotta számodra az ajtót. Itt az idő, hogy belépj az ajtón (a hit megvallása, konfirmáció)	Előre Istennel, az Ő kegyelme által
Református keresztyén vagyok	Mit jelent református keresztyének lenni	Református keresztyének lenni Isten Világosságában	Akiket elhívott azok mindenden helyzetben és minden cselekedetükkel az Istent szolgálják	Napjaink egyháza Isten Igéjének a fényének a tükrében
Ünnepeljünk együtt	Ünnepeljünk együtt	Ünnepeljünk együtt	Az egyházi és ünnepei és más ünnepek	Az Egyházi Év

A tartalmak megközelítésében alkalmazhatunk **túlnyomóan felekezeti típusú meghatározott elemeket** (imádságok és/vagy szabad imádkozáshoz javasolt témákat, bibliai szövegeket, vallásos, hazafias, gyermek és ifjúsági énekeket), melyeket javasolunk minden évfolyam, osztály során feldolgozni. Ezeket nem kell olyan módon elemezni, mintha önálló tartalmi egységet képeznének, de módozatokat alkotnak a fent említett témák illusztrálására. Néhány javaslat:

V. osztály	VI. osztály	VII. osztály	VIII. osztály
Imádságok és/vagy szabad imádkozáshoz javasolt témák			
<ul style="list-style-type: none"> - Jónás imádsága (Jón 2,3-10) - Szabad, kötetlen imádságok mondása, alkotása: mit és hogyan választok; a jó döntéshozatalért 	<ul style="list-style-type: none"> - Augusztinus „Bis orat, qui cantat.” (Zsolt 118,14) - Szabad, kötetlen imádságok mondása, alkotása: útmutatás – a hit megvallása cselekedetek által 	<ul style="list-style-type: none"> - Jézus imádkozni tanít (Mt 6,5-6) - Szabad, kötetlen és különböző fajta imádságok mondása, alkotása: imádat, hálaima, kérő ima, közbenjáró ima 	<ul style="list-style-type: none"> - Bűnvalló ima (Zsolt 51,3-6; 11-12) - Személyes imádság elmondása, megfogalmazása.
Bibliai szövegek			
<ul style="list-style-type: none"> - tanulmányozásra, meghallgatásra javasolt szövegek: Zsolt 25,12; 103,8; 57,10-11; 103,6; Dán 3,29; 1 Kor 6,12; 10,13; Mt 19,26; 3,17; 6,21; 16,26; Jn 3,16; 20,29b; 11,28; Zsid11,1; - javasolt bibliai szövegek a tartalmakat szemléltetésére: 1Móz 3,1-24; 11,1-9; 1 Kor 17,1-7; 2 Kor 5,1-19; Jón 1-4; Dán 3,1-27; 6,2-25; Lk 3,1-18; 4,1-13; Mt 3, 13-17; 13,3-23; 13,45-46; 9,9-13; 7,24-27; 26,14-16; 26,47-56; Zak 9,9; Ján 13,1-11; 20,19-28; ApCsel 2; 16,16-34; 9,1-30; 	<ul style="list-style-type: none"> - tanulmányozásra, meghallgatásra javasolt szövegek: Zsolt 119,105; 100,2; Mt 6,8; 17,5; 1 Kor 13,13; 16,14; ApCsel 3,19; 1Móz 1,1; Ézs 46,4; - javasolt bibliai szövegek a tartalmakat szemléltetésére: Zsolt. 139,1-17; 2Móz 19,1-9; 14,15-31; 32; 1Móz 4,1-16; 1 Sám 17; 2 Sám 15,1-16; 11,1-12,23; 1Kir 6; 8,22-27; Jn 11,45-57; Mk14,56-64; Mt 17,1-8; 22,35-40; 18,21-35; 12,9-14; Lk 15,11-32; 17,11-19; ApCsel 16,16-40; Zsid 11,1; 1 Kor 12,12-27; 13; 	<ul style="list-style-type: none"> - tanulmányozásra, meghallgatásra javasolt szövegek: Ézs 6,8; Jn 3,16; Zsolt 128,1; Mt 6,33; 24,44; Péld 14,24; Mt 14,27; Jak 2,18; 1Tesz. 5,17; Róm 8,38-39; - javasolt bibliai szövegek a tartalmakat szemléltetésére: Ézs 6,1-4Jn 3,1-16; 8,12; 10,9; 10,11; 11,25; 14,6; 15,5; 8,1-11; 12,1-8; 20,11-18; Mt 5,3-11; 25,1-13; 14,22-33; 26,42; 6,5-6; Lk 10,38-42; 12,13-21; 12,33; ApCsel 10,1-35; 6,1-15; 14,8-18; 16,1-10; 19,1. 23-40; 27-28; 22,42; 1,46-55; 2 Kor 3,17; 1 Kor 3,11; Dán 2,20-23; Neh 1,5-7; Ef 1,15-16; Mk 14,36; 5Móz 9,24-27; Róm 15,1; Jel 3,8; Ez 37,1-14; ApCsel 10,35-48; 	<ul style="list-style-type: none"> - tanulmányozásra, meghallgatásra javasolt szövegek: 1 Kor 13,12; 6,12; Róm 10,17; Mt 10,32; Péld 4,23; - javasolt bibliai szövegek a tartalmakat szemléltetésére: 1Tim 4,12-16; 1 Kor 6,12; Lk 5,1-11; 10,38-42; Lk 18,18-27; ApCsel 4,32-36; Jer 17,7-8; Péld 31,10; Mt 25,14-28; 20,1-16; 13,24-30. 36-40; 5,13-16; Zsolt 25,4-5; 32, 1-5; 2Tim.3,16; Jer 18,1-6; Jn 2,13-17; 4,1-29. 39-42; 5,1-15;
Vallásos, hazafias, gyermek és ifjúsági énekek			
<ul style="list-style-type: none"> - a Magyar Református Énekeskönyv 25, 167, 296, 346, 399, 475 számú énekei; - gyermek és ifjúsági énekek: <i>Kimegy a magvető; Igéje szól; Velem vándorol utamon Jézus; A</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - a Magyar Református Énekeskönyv 23, 89, 151, 436, 477 számú énekei; - gyermek és ifjúsági énekek: <i>Teremts bennem tiszta szívet; Halld, egy bárányt ismerek;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - a Magyar Református Énekeskönyv 89,135, 153, 235, 414, 415 számú énekei; - gyermek és ifjúsági énekek: <i>Szentlélek, jövel; Örvendjetek, mert Isten úgy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - a Magyar Református Énekeskönyv 65, 181, 236, 297, 421, 447, 504 számú énekei; - gyermek és ifjúsági énekek: <i>Tehozzád jövünk már Istenünk; Emberek</i>

<i>bolond homokra épített, Van egy pálcám, színarany.</i>	<i>Tüzed, Uram Jézus; Krisztus szava lakozzék; Akik Istent szeretik.</i>	<i>szeret; Sűrű sötét van mindenfelől; Jézusról, csak róla mondok éneket; Jöjj, az Úr vár reád; Hallod-e Jézus hívását.</i>	<i>vagy angyalok nyelvén, ha szólok; Szentlélek, Isten, jöjj szívünkbe; Tégy engem békeköveteddé; Új szövetséged elfogadom.</i>
---	--	---	---

Tanulási kontextus és környezet

Az ifjúság vallásos tájékozottságának kialakítása érdekében szükséges a megfelelő motiváció, amely feltételezi a különböző – formális, informális és nonformális – tanulási folyamatok harmonikus egybehangolását. Sajátosságából adódóan a vallásos nevelés lehetővé teszi változatos oktatási kontextusok értékesítését, felhasználását:

- osztályterem – klasszikus vagy korszerű módszerek alkalmazásával; találkozók vallási téren neves személyiségekkel; beszélgetés papokkal, szülőkkel és a közösség más tagjaival vallásos témákról;
- könyvtár – a vallásoktatásban lényeges kiadványok azonosítása; olvasóköri szervezése; találkozók vallási téren neves személyiségekkel;
- templom – istentiszteleteken való részvétel és megfigyelése bizonyos kultikus tárgyak elemzése; beszélgetés papokkal vallásos témákról, különböző tevékenységeknek a közösségen belüli megszervezése céljából;
- múzeumok – egyes, vallásos tematikájú kiállítások megtekintése; projektek bemutatása stb.;
- virtuális tér, Internet – nevelési, oktatási platformok alkalmazása, információk és képek keresése, a témákkal összehangolt zenei művek részleteinek a megtekintése;
- más információs lehetőségek (filmszínház, színház, park, utca) – egyes vallásos tárgyú filmek vizionálása, az emberek viselkedésének megfigyelése, elemzése vallás-erkölcsi szempontból;
- templomi közösség – önkéntességi tevékenységek szervezése szociálisan hátrányos helyzetűek, betegek, rászorulóknak megsegítése céljából; közösségi tevékenységek a környezet óvása céljából; kiállítások, vásárok, mini-kampányok szervezése stb.

Értékelés

A hagyományos – mint szóbeli, írott vagy gyakorlati próbák/feladatok a diák által elsajátítható specifikus kompetenciák értékelésére – módszereken túl ajánlott a modern értékelési módszerek alkalmazása: a tanulói magatartás rendszeres megfigyelése, a személyes fejlődésre történő összpontosítás, önértékelés, egyes projektek végrehajtása, amelyek értékelik a gyermekek által szerzett ismeretek gyakorlati alkalmazását és ugyanakkor ösztönzik az értékek és vallás-erkölcsi attitűdök fejlődését.

Továbbá, a tanulási tevékenységek példái számos javaslatot ajánlanak önértékelésre, megtanult anyag feletti elmélkedésre, melynek az a célja, hogy a saját érdeklődéseit és képességeit értékesíthesse és ezeket gyakorlatba ültethesse a saját és a közösség életében.

Az értékelési folyamat hangsúlyt fektet a tanulási tapasztalatok felismerésére és a gyermekek által szerzett készségekre, nem-formális vagy informális kontextusban. Az egész tanulási és értékelési tevékenységben követik, bátorítják és értékelik minden egyes tanuló előrehaladását.

Következésképpen a Vallás tantárgyon belül az értékelés legfontosabb feladata, hogy szabályozza a tanítási és tanulási stratégiákat, valamint a diákot motiváló funkciója saját megvalósításának eléréséhez.

Grup de lucru

Timiș Vasile	Ministerul Educației Naționale
Horga Irina	Institutul de Științe ale Educației
Zăbavă Mihaela	Centrul Național de Evaluare și Examinare
Kinda Eleonóra	Colegiul Național „Székely Mikó” Sfântu Gheorghe, județul Covasna
Lázár Emőke	Colegiul Național „Bethlen Gabor” Aiud, județul Alba
Pap Anikó	Liceul Reformat „Lorantffy Zsuzsanna” Oradea, județul Bihor
Püsök Sarolta	Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
Szűcs Éva	Institutul Pedagogic, Sinodul Bisericii Reformate, Cluj Napoca
Zalányi Erzsébet	Școala Gimnazială “Romulus Guga” Târgu Mureș, județul Mureș